

**Programele pentru perfecționare prin
acordarea gradelor didactice II și I în învățământ**

Relații Internaționale și Studii Europene

Programa pentru acordarea gradului didactic II

METODE DE CERCETARE

- Politică și Analiză
- Etica analizei politice
- Dezvoltarea întrebărilor cercetării
- Tipuri de relații: de asociație și de cauzalitate
- Explorarea relațiilor și elaborarea modelelor cauzale
- Design-uri de cercetare alternative: experimentul
- Design-uri de cercetare alternative: ancheta
- Design-uri de cercetare alternative: studiul de caz
- Design-uri de cercetare alternative: evaluarea
- Conceptele și variabilele măsurării
- Colectarea datelor: anchete și chestionare
- Colectarea datelor: Date calitative și cercetări de teren
- Colectarea datelor: folosirea surselor secundare
- Elaborarea și redactarea unei lucrări de cercetare

INSTITUȚII ȘI ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE

- Organizații internaționale în sistemul global
- Sistemul westphalian și postwestphalian. Modelul Cartei ONU
- Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite
- Reforma ONU-Agenda pentru democratizare
- Intervenția umanitară și Responsabilitatea de a Proteja (R2P). Intervenție, suveranitate și securitate umană.
- Garantarea internațională a protejării drepturilor omului. Regimul drepturilor omului, delegare internațională și suveranitate.
- Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)
- Curtea Penală Internațională în sistemul de justiție globală.
- Rolul organizațiilor nonguvernamentale în procesul de guvernare globală. Cum poate să apară societatea civilă globală?

INSTITUTII POLITICE EUROPENE

- Instituții, instituționalism și procesul de decizie în Uniunea Europeană
- Instituționalismul : istoric, rational-choice și sociologic
- Procesul de decizie în UE : complexitate, coaliții și fenomenul lobby;
- Instituții de tip "Policy – Making" :
 - Consiliul UE și Consiliul European - organizare și responsabilități, evoluție, contribuția Consiliului la procesul de decizie
 - Comisia Europeană
 - Parlamentul European
 - Banca centrală Europeană.
- Instituții cu rol "oversight"
 - Curtea Europeană de Justiție și Curtea de Primă Instanță
 - Curtea de Auditori
 - Ombudsman-ul și Administrația Europeană: promovarea bunelor practici
- Corpuri consultative
 - Comitetul Economic și Social
 - Comitetul Regiunilor

POLITICĂ EXTERNĂ ȘI DIPLOMAȚIE

- Delimitări conceptuale: politică externă, politică și externă, politică mondială sau globală, politică internațională, politică externă comună etc.
- Orientări actuale ale politicii externe în țările europene, asiatice și în America de Nord
- Ministerul Afacerilor Externe. Organizare și atribuții
- Noțiunea de diplomație
- Diplomație și politica externă
- Limbajul diplomatic
- Caracteristicile diplomației tradiționale
- Tipuri de diplomație specifice Războiului Rece și post-Război Rece
- Structura noii diplomații

Bibliografie:

- Abbott, Kenneth, Duncan Snidal, Why States Act through Formal International Institutions, *The Journal of Conflict Resolution* 42(1), 1998, 3-32.
- Held, David, *Democrația și ordinea globală*, București: Univers, 1998.
- Boutros-Ghali, Boutros, *An Agenda for Democratization*, 1996.
- Responsability to Protect, 2001.
- Moravcsik, Andrew, The Origins of Human Rights Regimes. Democratic Delegation in Postwar Europe 54(2), 2000, 217-252.
- Chung, Christine, The Punishment and Prevention of Genocide, *Case Western Reserve Journal of International Law* 4(1-2), 2008, 227-242.
- Buzan, Barry, Richard Little, *Sisteme internaționale în istoria lumii*, Iași: Polirom, 2009.
- Kaldor, Mary, „The Idea of Global Civil Society”, *International Organization*, 79(3), 2003, 583-593.
- King, Ronald F., *Strategia cercetării. Treisprezece cursuri despre elementele științelor sociale*, Iași: Polirom, 2005.
- Șandor, Sorin Dan, *Metode de cercetare în științele sociale*, București: Tritonic, 2013.
- Yin, Robert K., *Designul, colectarea și analiza datelor*, Iași: Polirom, 2005.
- Rotariu, Traian, Petre Iluț, *Ancheta sociologică și sondajul de opinie*, Iași: Polirom, 1997.
- King, Gary, Robert Keohane, Sidney Verba, *Fundamentele cercetării sociale*, Iași: Polirom, 2000.
- Francois de, Alain Blanchet, Anne Gotman, Jean-Claude Kaufman – *Ancheta și metodele ei*, Iași: Polirom, 1998.
- Stoica, Virgil, *Metodologia analizei politice*, Iași: Fides, 2000;
- Johnson, Janet Buttoph , H. T. Reynolds, *Political Science Research Methods*,. Washington: CQ Press., 2005.
- Wallace, William, Wallace, Helen, Pollack, Mark, *Policy-Making in the European Union* (5th edition), Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Warleigh, Alex (ed.), *Understanding European Union Institutions*, London: Routledge, 2002;
- Nugent, Neill (ed.), *The Government and Politics*, Fifth Edition, Palgrave MacMillan, 2003.

Nicoll, William, Trevor C. Salmon, Understanding the European Union, London: Longman, 2001.

Peterson, John, Michael Shackleton (eds.), The Institutions of the European Union, London: Oxford University Press, 2002.

Evans, Graham, Jeffrey Newnham, Dicționar de relații internaționale, București: Universal Dalsi, 2001

Feltham, Ralph George, Ghid de diplomatie, Iași: Institutul European, 2005.

Malița, Mircea, Jocuri pe scena lumii. Conflicte, negocieri, diplomatie, București: C.H. Beck, 2007.

Morgenthau, Hans, Politica între națiuni, Iași: Polirom, 2007.

Riordan, Shaun, Noua diplomatie, Filipeștii de Târg: Antet XX Press, 2010.

Kissinger, Henry, Diplomatie, București: All, 1998.

Programa pentru acordarea gradului didactic I

TEORII ALE RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

- Concepte și valori fundamentale în studiul relațiilor internaționale (securitatea, libertatea, ordinea, justiția, bunăstarea)
- Evoluția sistemului internațional
- Statul și sistemul internațional contemporan
- Puterea în relațiile internaționale (componentele puterii)
- Actori în relațiile internaționale (statele și actorii non-statali)
- Liberalismul Utopic – debutul Teoriei Relațiilor Internaționale
- Realismul în relațiile internaționale
- Neoliberalism și Neorealism
- Societatea internațională: Școala engleză
- Economia Politică Internațională
- Costructivismul în relațiile internaționale
- Globalizarea și ordinea post Război Rece

STUDII DE SECURITATE

- Securitatea – O abordare dualista (viziunea pesimista/optimista asupra spațiului internațional)
- Studiile de securitate – rolul teoriei în dezbaterile asupra securității
- Viziunea tradițională asupra securității în politica internațională – securitatea ca putere
- Viziunea tradițională asupra securității în politica internațională – securitatea ca pace
- Securitatea internațională
- Securitatea națională
- Noul mediu de securitate – o analiză multidimensională a securității
- Securitatea societății și securitatea umană
- Caracteristicile mediului de securitate la începutul mileniului III
- Organizații / Instituții de securitate (ONU, NATO, UE; nivel regional: OSCE, GUAM, OCS, ASEAN)

- Uniunea Europeana – o altfel de perspectiva asupra securitatii

PARTIDE POLITICE ȘI GRUPURI DE INTERESE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

- Problematika partidelor politice și a grupurilor de presiune
- Partidul politic - concept și funcții
- Tipologii multidimensionale ale partidelor politice
- Tipuri de partide și sisteme de partide
- Sisteme de partid și moduri de scrutin
- Grupurile politice din Parlamentul European
- Grupul de interes - delimitări conceptuale
- Funcțiile grupurilor de interese din cadrul unei societăți democratice
- Grupuri de interese intra-societale și extra-societale
- Mijloace și tehnici ale acțiunii de pressing
- Acțiuni de lobby la nivelul Uniunii Europene
- Grupuri de interese din România
- Eficacitatea activității grupurilor de interese

POLITICI FUNCȚIONALE EUROPENE

- UE – instituții și proces decizional Piața Unică – teorie și practică
- Economică și Monetară – teoria integrării monetare
- Politicile Pieței Unice
 - Politica de Competiție
 - Strategia de la Lisabona: competitivitate și politica industrială
 - Armonizarea fiscală
 - Politica de transport
 - Politica de energie și piața energiei
 - Politica de mediu
- Bugetul UE și politici structurale:
 - Bugetul general
 - Politica agricolă comună
 - Politica de pescuit
 - Politica regională

Politici sociale: angajabilitatea

- Politici „interne”:
 - Justiție și afaceri interne (imigrație, azil, spațiul Schengen)
 - Drepturi ale cetățenilor
- Relații și afaceri externe: politica comercială externă
- Uniunea Europeană și țările în curs de dezvoltare:
 - Extindere
 - Politica externă și de securitate comună

TEORII ALE DREPTĂȚII ȘI ETICĂ INTERNAȚIONALĂ

- Paradigma contractului. Dreptatea ca respectare a convențiilor. Problema drepturilor fundamentale. De la morala contractului la realismul internațional
- Morala datoriei și respectul umanității. Persoană și valoare. Principiul autonomiei voinței și universalitatea imperativului categoric. Cosmopolitismul kantian și ideea păcii eterne
- Utilitarismul. Principiul celei mai mari fericiri. Judecata morală și principiul consecințialist: right and wrong; right and good. Principiul autodeterminării și argumentul non-intervenției. Etica războiului: principiul proporționalității
- Dreptatea socială și distribuția după nevoi. Analiza capitalului la Marx. Problema egalității și principiul justei distribuirii. Statul comunist și ordinea internațională
- Dreptatea procedurală. Domnia legii și egalitatea formală: valoare și merit. Individualismul adevărat și individualismul fals (Hayek). Paradigma legalistă în RI. Capitalism și pacifism, Ordine internațională și federalism
- Dreptatea ca echitate. Principiile dreptății. Poziția originară și vălul de ignoranță. Critica utilitarismului. Liberalism politic și dreptate distributivă. Prea multă distribuție ori prea puțină
- Societatea popoarelor. Constructivismul: problema extinderii contractului social
- Teoria războiului just
- Drepturile omului
- Dreptatea globală. Neoliberalism și sărăcie globală. Globalizarea și societatea de risc. Dreptatea postwestfaliană. Redistribuire și recunoaștere. Opinie publică și societate mondială

Bibliografie:

- Almond, Gabriel, Powell Bingham, Jr., Strom Kaare, Dalton, Russell, *Politica comparată astăzi*, Editura Institutul European Iași, 2009;
- Artis, M., and Nixon, F., *The Economics of the European Union: Policy and Analysis*. Oxford University Press, 2007.
- Baylis, John, Smith, Steve, Patricia Owens, *The Globalization of World Politics*, Oxford University Press, 2014.
- Beigbeder, Yves, *Le rôle international des ONG*, LGDJ, Paris, 1992;
- Bellamy, Alex., "Ethics and Intervention: The 'Humanitarian Exception' and the Problem of Abuse in the Case of Iraq." *Journal of Peace Research* 41(2): 131–147, 2004
- Bird, Tim, Croft, Stuart (coord.), *Studii de securitate*, Ed. Cavallioti, București, 2005
- Boboc, Ion, *Partide și familii politice europene*, Editura Universitară, București, 2008;
- Boudon, Raymond, *Tratat de sociologie*, Humanitas, București, 1997;
- Brechon, Pierre, *Partidele politice*, Eikon, Cluj-Napoca, 2004;
- Buzan, Barry, *Popoarele, statele și teama*, Ed. Cartier, Chișinău, 2000
- Buzan, Barry, Waever, Ole, de Wilde, Jaap, *Security-A New Framework for Analysis*, Lynne Rienner Publishers, 1998
- Buzan, Barry, Waever, Ole, *Regions and Powers. The Structures of International Security*, Cambridge University Press, 2003
- Calvocoressi, Peter, *Politica mondială după 1945*, Ed. All, București, 2000
- Cohen, Jean , Arato, Andrew, *Civil Society and Political Theory*, Massachusetts Institute of Tehnologie, 1992;
- Dunne, Tim, Kurki, Milja, Smith, Steve, *International Relations Theories (3rd edition)*, Oxford University Press, 2013
- Duverger, Maurice, *Les parties politiques*, A. Colin, Paris, 1976;
- El-Agraa, A., *The European Union Illuminated: Its Nature, Importance and Future*. Palgrave Macmillan, 2015
- El-Agraa, A.M., *The European Union: economics and policies*, Ninth edition. Cambridge University Press, 2011.
- Fisichella, Domenico, *Știința politică. Probleme, concepte, teorii*, Polirom, 2007;

Follesdal, Andreas. "Human Rights and Relativism." In *Real World Justice: Grounds, Principles, Human Rights, and Social Institutions*, edited by Andreas Follesdal and Thomas Pogge, 265-283. Dordrecht: Springer.

Fraser, Nancy., *Scales of Justice: Reimagining Political Space in a Globalizing World*. New York: Columbia University Press, 2009.

Goldstein, Joshua S., Pevehouse, Jon C., *Relații Internaționale*, Ed. Polirom, Iași, 2008

Griffiths, Martin (ed.), *International Relations Theory for the Twenty-First Century. An Introduction*, Routledge, 2007

Hayek, F. A., *Constituția libertății*. Iași: Institutul European, 1998.

Held, David (coord.), *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Ed. Polirom, Iași, 2004

Hermet, Guy, *Poporul contra democrației*, Institutul European, Iași;

Hix, S. and B. Hoyland, *The Political System of the European Union*, 3rd edition. Palgrave Macmillan, 2011.

Hobbes, Thomas, „Leviathan” (extras). În *Filosofia politică a lui Thomas Hobbes*, editat de Emanuel-Mihai Socaciu. Iași: Editura Polirom, 2001.

Huntington, Samuel, P., *Ordinea politică a societăților în schimbare*, Polirom, Iași, 1999;

Kaldor, Mary, *Securitatea umană*, Cluj-Napoca, CA Publishing, 2010.

Kant, Immanuel. „Spre pacea eternă”. În *Metafizica moravurilor*. Traducere de Rodica Croitoru. București: Editura Antaios, 1999.

Keane, John, *Civil Society*, Polity Press, Cambridge, 1998;

Kissinger, Henry, *Diplomația*, Ed. All, Bucureși, 1998

Kolodziej, Edward A., *Securitatea și relațiile internaționale*, Ed. Polirom, Iași, 2007

Lijphart, Arend, *Modele ale democrației*, Polirom, Iași, 2000;

Marx, Karl. "Critica programului de la Gotha". În *Opere alese în două volume*, de Karl Marx și Friedrich Engels, ediția a 3-a, vol. 2, 5-37. București: Editura Politică, 1967.

Mill, John Stuart. 2003. *Utilitarismul*. Traducere de Valentin Mureșan. București: Paideia.

Nedelcu, Mioara, *Pluralismul reprezentării: partide politice și grupuri de presiune*, Tipo Moldova, Iași, 2002.

Okin, Susan Moller, „Rațiune și sentiment în înțelegerea dreptății”. În *Teorii ale dreptății*, editat de Adrian Miroiu, 197-223. București: Editura Alternative, 1996.

Rawls, John, "O teorie a dreptății (fragmente)". În Dreptate sau moralitate. O introducere în filosofia politică a lui John Rawls, editat de Ovidiu Caraiani, 17-98. București: Comunicare.ro, 2008.

Rawls, John, "The Law of Peoples." *Critical Inquiry* 20(1): 36-68, 1993.

Sava, Ionel Nicu, *Studii de securitate*, Centrul Român de studii Regionale, București, 2005

Tadjbakhsh, Shahrbanou, Anuradha M. Chenoy, *Human Security: Concepts and Implications*, London & New York, Routledge, 2007

Terrif, Terry, Croft, Stuart, James, Lucy, Morgan, M.Patrich, *Security Studies Today*, Polity Press, Cambridge, 1999

Viotti, Paul R., Kauppi, Mark V., *International Relations Theory (5th edition)*, Pearson, 2012

Wallace, H., M.A. Pollack, and A.R. Young (eds), *Policy-Making in the European Union*, Seventh edition. Oxford University Press, 2014.

Walzer, Michael, "The Communitarian Critique of Liberalism." *Political Theory* 18(1): 6-23, 1990.

Walzer, Michael, "World War II: Why Was This War Different?" *Philosophy and Public Affairs* 1(1): 3-21, 1971.